

Temel Bilgi: Birim Kesirler

- Payı paydasından küçük olan kesirlere **basit kesir** denir.
- Payı paydasından büyük ya da paydasına eşit olan kesirlere **bileşik kesir** denir.
- Bir doğal sayı ile bir basit kesirden oluşan kesirlere **tam sayılı kesir** denir.

Örnek

$\frac{1}{10}, \frac{3}{5}, \frac{18}{23}$ birer basit kesirdir.

Örnek

$\frac{3}{2}, \frac{8}{8}, \frac{27}{26}$ birer bileşik kesirdir.

Örnek

$3\frac{1}{2}, 1\frac{5}{14}, 6\frac{15}{34}$ birer tam sayılı kesirdir.

- Bileşik kesirler ve tam sayılı kesirler; bir doğal sayı ile bir basit kesrin toplamı şeklinde yazılabilir.
- Bir bütünden büyük olan kesirler; bileşik kesir ya da tam sayılı kesir olarak gösterilebilir.

Örnek

$$\frac{4}{3} = \frac{3}{3} + \frac{1}{3} = 1 + \frac{1}{3}$$

Örnek

$$2\frac{5}{6} = 2 + \frac{5}{6} = \frac{12}{6} + \frac{5}{6} = \frac{17}{6}$$

1) Aşağıdaki kesirlerin çeşitlerini belirleyiniz.

a) $1\frac{1}{2}$

Basit Kesir	Tam Sayılı Kesir	Bileşik Kesir
☐	☐	☐

b) $\frac{2}{7}$

Basit Kesir	Tam Sayılı Kesir	Bileşik Kesir
☐	☐	☐

c) $\frac{10}{3}$

Basit Kesir	Tam Sayılı Kesir	Bileşik Kesir
☐	☐	☐

d) $\frac{25}{15}$

Basit Kesir	Tam Sayılı Kesir	Bileşik Kesir
☐	☐	☐

e) $\frac{4}{4}$

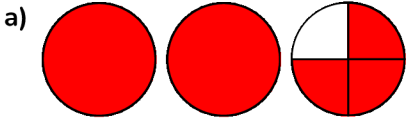
Basit Kesir	Tam Sayılı Kesir	Bileşik Kesir
☐	☐	☐

f) $45\frac{44}{45}$

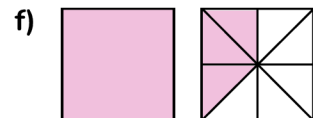
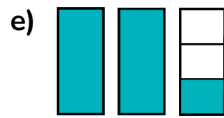
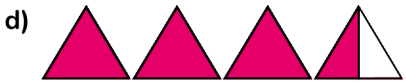
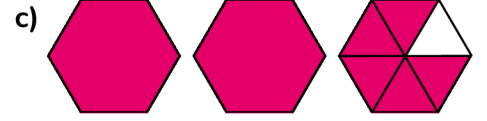
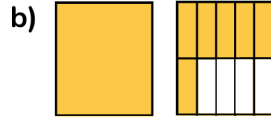
Basit Kesir	Tam Sayılı Kesir	Bileşik Kesir
☐	☐	☐

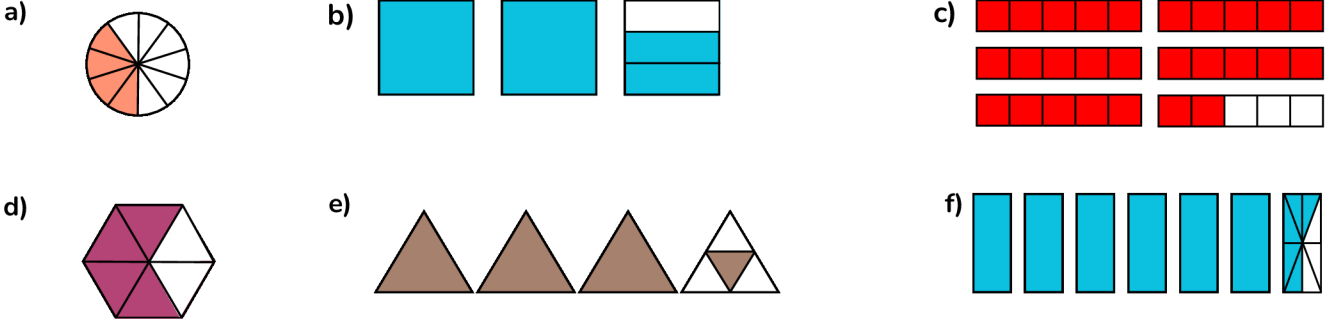
2) Aşağıdaki modelleri bir doğal sayı ile bir basit kesrin toplamı şeklinde yazınız.

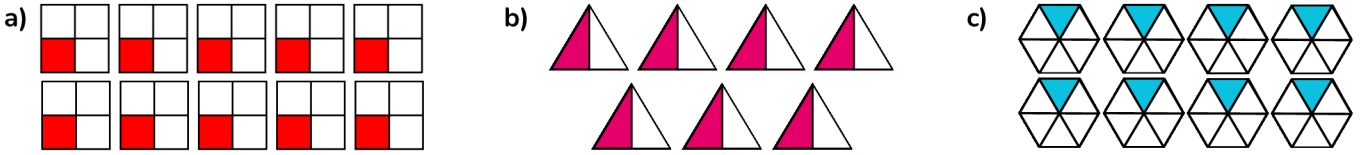
$$1 + 1 + \frac{3}{4} = 2 + \frac{3}{4} = 2\frac{3}{4}$$

3) Aşağıdaki modelleri bir doğal sayı ile bir basit kesrin toplamı şeklinde yazınız.

4) Aşağıdaki modelleri bileşik kesir olarak gösteriniz.

Temel Bilgi: Tam Sayılı ve Bileşik Kesirleri Birbirine Çevirme

- Tam sayılı kesir, bileşik kesre çevrilirken; payda ile tam kısım çarpılır ve bulunan sonuç ile pay toplanır. Elde edilen toplam paya, tam sayılı kesrin paydası aynen paydaya yazılır.
- Bileşik kesri tam sayılı kesre çevirirken; kesrin payı paydasına bölünür. Bölüm tam kısma, kalan paya yazılır ve payda aynen yazılır.

Örnek

$2\frac{3}{5}$ tam sayılı kesrini bileşik kesre çevirelim.
Önce payda ile tam kısmı çarpalım. $5 \times 2 = 10$
Sonra çarpıma payı ekleriz. $10 + 3 = 13$
Bulunan toplam paya yazılır, payda aynen yazılır.
 $2\frac{3}{5} = \frac{3 \times 2 + 3}{5} = \frac{13}{5}$

Örnek

$\frac{16}{3}$ bileşik kesrini tam sayılı kesre çevirelim.
$$\begin{array}{r} 16 \overline{) 3} \rightarrow \text{Paydaya yazılır} \\ -15 \overline{) 5} \rightarrow \text{Tam kısma} \\ \hline 1 \rightarrow \text{Paya yazılır} \end{array}$$

 $\frac{16}{3} = 5\frac{1}{3}$

1) Aşağıdaki tam sayılı kesirleri bileşik kesre ve bileşik kesirleri tam sayılı kesre çeviriniz.

- a) $1\frac{2}{3} =$ b) $3\frac{5}{6} =$ c) $2\frac{3}{7} =$ d) $7\frac{4}{9} =$ e) $4\frac{2}{5} =$
- f) $\frac{3}{2} =$ g) $\frac{13}{4} =$ h) $\frac{7}{3} =$ ı) $\frac{23}{5} =$ i) $\frac{17}{6} =$

